

2. JEDNOZNAČNÁ A MNOHOZNAČNÁ SLOVA

Jednoznačná – jen jeden věcný význam (vlastní jména, odborné názvy, ...).

Mnohoznačná – podle významu základního mají další významy, které vznikly přenesením slova na věci, které s původní skutečností nějak souvisí (označují více různých věcí).

Metafora – přenesení slova na základě vnější podobnosti (lopátka).

Metonymie – přenesení na základě vnitřních souvislostí (vláda, hlídka).

1. Najděte další významy slov vzniklé přenesením – metaforou.

Kalich _____, srdce _____, tyčinky _____, hřeben _____,
hrbet _____, zub _____, vytahovat se _____, hvězda _____.

2. Jmenujte další významy slov vzniklé přenesením podle vnitřní souvislosti.

Škola _____, samota _____, palec _____, stavba _____,
čtení _____, hlídka _____, olej _____.

3. Vypište do jednoho sloupce slova mnohoznačná (uveďte významy), do druhého sloupce slova jednoznačná (uveďte významy), porovnejte odpovědi s údaji uvedenými ve Slovníku spisovné češtiny pro školu a veřejnost.

Držet, dres, krik, podběl, pohár, balada, bachorka, citoslovce, Filip, zluva.

4. Pokuste se napsat deset slov jednoznačných a deset slov mnohoznačných a správnosti si ověřte ve Slovníku spisovné češtiny.

5. Doplněte neuplná slova. Vyhledejte tři slova mnohoznačná.

Lidé se _____ bíhal _____ na _____ hromáždění _____ prava i _____ leva. Na zem _____ ležel _____ krásně _____ barvené listy. Oba mladí lidé se hodně _____ blížil _____. _____ třel _____ jsme věci ze skříně do tašky. Zb _____ m _____ nějaké peníze. S bratrem jsme _____ bil _____ ptačí bu _____ ku. Povodně _____ působil _____ obro _____ ské škody. Děti si po obědě _____ dřímli _____. Lo _____ naraz _____ la na útes a _____ troskotala. Počítáme zatím jednou _____ i rovnice. Cel _____ úkol jsme nakonec jednou _____ e v _____ řešil _____. Z obchodu jsme přinesl _____ čerstv _____ mě _____ y chléb. Na stole leželo zrně _____ lé máslo. Pod noham _____ skříně byly vsunuty podlo _____ ky.

6. Napište podle dikta tu.

Hvězda Severka označuje sever. Babička nám přivezla na hlídání psa Reka. O prázdninách pojedeme do Alp. Vánočních nákupů ve Vidni se nezúčastním. Hora Praděd leží v Hrubém Jeseníku. Letohrádek Belvédér byl zpřístupněn veřejnosti. V létě poznáme Itálii, Francii a Švýcarsko. Finale soutěže se koná v Třebíči. Všechno nakoupili v obchodním domě Kotva. Zhlédli jsme novou inscenaci opery Rusalka. Benešovi se přestěhovali na náměstí Pod Kaštany.